

12/02/2016

[PDF DRUKUJ](#)

Parafia pw. św. Michała Archanioła w Wierchomli Wielkiej

Proboszcz: ks. Tomasz Stachel

Dane teleadresowe:

Parafia pw. św. Michała Archanioła

Wierchomla Wielka 15

33-350 Piwniczna - Zdrój

tel. 18 446 82 29

Odpust parafialny: 19 września

Strona www: www.wierchomla.diecezja.tarnow.pl

Zarys historii parafii:

Kościół w Wierchomli Wielkiej to dawna cerkiew grekokatolicka pw. św. Michała Archanioła. Świątynia została zbudowana w 1821 roku. Jest to budynek w całości wykonany z drewna w konstrukcji zrębowej. Wyposażenie świątyni z przełomu XVIII i XIX wieku zostało zachowane w całości. Na szczególną uwagę zwiedzających zasługuje ikonostas oraz ołtarz w kształcie konfesji znajdujący się w prezbiterium świątyni.

Do 12 grudnia 1951 r. cerkiew pełniła funkcję świątyni grekokatolickiej. Następnie zarząd nad nią przejął Kościół katolicki diecezji tarnowskiej.

Sama wieś Wierchomla znana była już w średniowieczu. Pierwszymi jej osadnikami byli rdzenni Polacy. Przeprowadzone w okolicy Nowego i Starego Sącza badania archeologiczne i dokonane w ich trakcie znaleziska pozwalają przypuszczać, że w okolicy dzisiejszej Wierchomli mogło istnieć osadnictwo znacznie wcześniejsze, bo sięgające okresu istnienia kultury łużyckiej (4500 - 700 p.n.e.).

Odrębność kulturowa miejscowości utrzymywała się od momentu przybycia w te strony ludności wołoskiej. Proces ten rozpoczął się w XV wieku, kiedy ten koczowniczy lud wywodzący się z Bałkanów dotarł w Beskid Sądecki i trwał aż do lat czterdziestych wieku XX. Porzuciwszy wędrowny tryb życia Wołosi zaczęli zasiedlać tereny dzisiejszej Wierchomli i okolic wprowadzając w rdzennie polskie tradycje elementy własnej kultury materialnej i duchowej swoje zwyczaje i obrzędy, zwłaszcza z życia pasterskiego. Osadnictwo to utrwaliło się w wyodrębnionej grupie pod nazwą Łemków.

Koniec wieku XVI to okres, w którym Wierchomla znalazła się w tak zwanym biskupim kluczu krynickim określanym mianem Państwa Muszyńskiego. W 1595 r. biskup krakowski kard. Jerzy Radziwiłł lokował miejscowość na surowym korzeniu. Dokument lokacyjny został wydany 3 października tegoż roku.

Z racji ścisłych związków z parafią w Muszynie w wieku XVIII miejscowość określano mianem Wierchomli Księżej. Zamieszkiwali ją głównie grekokatolicy Łemkowie, wysiedleni z tych terenów w ramach akcji „Wisła”. Do momentu przymusowej przeprowadzki na tzw. Ziemię Odzyskane i do ZSRR modlili się oni w drewnianej cerkwi pod wezwaniem św. Archanioła Michała.

Intensywne osadnictwo polskie na terenach dzisiejszej Wierchomli Wielkiej przypada na okres budowy kolei Tarnów - Muszyna, trasy Piwniczna - Muszyna i początków eksploatacji tutejszego piaskowca. Katolicy modlili się wówczas w niewielkiej drewnianej kaplicy ufundowanej przez inżyniera leśnika Michała Szurka. Sprawowane w niej Msze celebrowane były przez księży z Żegiestowa.

Na terenie obecnej parafii w roku 1922 wystawiono budynek szkoły, powiększony w latach 1968 - 1971. Nauka w nim trwa do dziś.

W roku 1948 duszpasterzem w Wierchomli zostaje ks. Kazimierz Mucha.

Trzy lata później, w roku 1951, ordynariusz tarnowski bp Jan Stepa eryguje w Wierchomli Wielkiej parafię katolicką przy opuszczonej cerkwi pw. św. Michała Archanioła.

W roku 1962 w wyniku pożaru zniszczeniu ulega kapliczka ufundowana przez inż. Szurka.

Osoby związane z Wierchomlą

Włodzimierz Chylak - najbardziej znany pisarz XIX-wiecznej Łemkowszczyzny. Imię Chylaka stawiane było na pierwszym miejscu wśród galicyjsko-ruskich pisarzy. Pisał powieści, opowiadania, wspomnienia, szkice etnograficzne, felietony, bajki. Autor ponad 100 pozycji bibliograficznych. Zmarł w roku 1893 w Lityni (wieś na Ukrainie w rejonie drohobyckim należącym do obwodu lwowskiego) i tam znajduje się jego grób.

Michał Żrołka - (1934-2004) autor „Opowieści łemkowskich”. Wypędzony wraz z rodziną w ramach akcji „Wisła” do województw zielonogórskiego. W swojej książce wykorzystał zasłyszane w dzieciństwie baśnie i opowieści ludowe.

Jego Ekscelencja Klemens - biskup krymski Cerkwi Patriarchatu Kijowskiego. W roku 2007 ofiarował połemkowskiej cerkwi dwie ikony, które zostały umieszczone w górnej części ikonostasu.

(Opracowano na podstawie: www.wierchomla.diecezja.tarnow.pl i informacji przekazanych przez ks. Tomasza Stachela - proboszcza parafii; zdjęcie pobrane z tejże strony).